

Strasbūrā, 22.11.2016.
SWD(2016) 358 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVAI

**par preventīvās pārstrukturēšanas regulējumu, otro iespēju un pārstrukturēšanas,
maksātnespējas un saistību dzēšanas procedūru efektivitātes palielināšanas pasākumiem
un ar ko groza Direktīvu 2012/30/ES**

{COM(2016) 723 final}
{SWD(2016) 357 final}

Kopsavilkums

Ietekmes novērtējums par priekšlikumu direktīvai par preventīvās pārstrukturēšanas regulējumu, otro iespēju un pārstrukturēšanas, maksātnespējas un saistību dzēšanas procedūru efektivitātes palielināšanas pasākumiem un ar ko groza Direktīvu 2012/30/ES

A. Rīcības nepieciešamība

Pamatojums un risināmā problēma

Ar priekšlikumu tiek risinātas šādas galvenās problēmas: i) neizmantotas izdevības un papildu izmaksas, kuru iemesls ir ar maksātnespējas regulējumu saistīti šķēršļi, kas kavē pārrobežu ieguldīšanu, ii) kreditoru un parādnieku neizmantotie ieguvumi un papildu izmaksas saistībā ar pastāvētspējīgu komercsabiedrību likvidāciju, iii) fizisko personu neizmantotās izdevības un papildu izmaksas saistībā ar neefektīvu maksātnespējas regulējumu attiecībā uz darbības atsākšanu.

Šo problēmu iemesls ir atšķirības dalībvalstu noteikumos par šādām jomām: a) pārstrukturēšanas iespējas agrīnā stadijā, b) izpildes panākšanas darbību apturēšana (moratorijs), c) parādnieka manta paša valdījumā (*debtor-in-possession*), d) pārstrukturēšanas plāna sagatavošana un pieņemšana, e) jauna finansējuma piešķiršana pārstrukturēšanas ietvaros, f) tiesu un maksātnespējas administratoru iesaistīšanās intensitāte un kvalitāte, g) fizisko personu parādsaistību pārstrukturēšana, tai skaitā saistību dzēšana un tā dēvētā otrā iespēja.

Atšķirības starp dalībvalstu regulējumiem pārstrukturēšanas un otrās iespējas jomā pastāvīgi izraisa tiesisko nenoteiktību, papildu izmaksas ieguldītājiem saistībā ar savu risku novērtēšanu un pastāvīgus šķēršļus pastāvētspējīgu komercsabiedrību un arī pārrobežu koncernu (uzņēmumu grupu) efektīvai pārstrukturēšanai ES ietvaros.

Iniciatīvas mērķi

Vispārīgie mērķi:

1. samazināt ar pārstrukturēšanas un maksātnespējas regulējumu saistītos šķēršļus pārrobežu ieguldīšanai un palielināt ieguldījumu un darbvietu radīšanas iespējas iekšējā tirgū;
2. samazināt pastāvētspējīgu komercsabiedrību nevajadzīgas likvidācijas gadījumu skaitu un palielināt pārrobežu pārstrukturēšanas iespējas iekšējā tirgū;
3. samazināt izmaksas un palielināt iespējas godīgiem uzņēmējiem, kuriem var atļaut atsākt darbību.

Vispārīgais iniciatīvas nolūks ir saskaņot dažus pārstrukturēšanu un otro iespēju reglamentējošo normu aspektus.

ES mēroga rīcības pievienotā vērtība

Dalībvalstīs, rīkojoties atsevišķi, nevar nodrošināt savu maksātnespējas un pārstrukturēšanas regulējumu savstarpējo saderību. Lai ES iekšējais tirgus varētu darboties pienācīgi, tam ir nepieciešams saskanīgs pārstrukturēšanas un otrās iespējas regulējums, kas ņemtu vērā uzņēmumu pārrobežu dimensiju, jo arvien plašāk izplatīta kļūst mijiedarbība starp komercsabiedrībām, kuras atrodas dažādās dalībvalstīs. ES mēroga rīcība radīs pievienoto vērtību, atvieglojot pārrobežu ieguldīšanu Eiropas Savienībā, jo tiks nodrošināts, ka pastāvētspējīgi uzņēmumi, kas nonākuši finansiālās grūtībās, iegūs no tādu instrumentu klāsta paplašināšanas, kuru mērķis ir novērst to maksātnespēju; vienlaikus uzņēmēji iegūs no saprātīgiem saistību dzēšanas termiņiem savās dalībvalstīs. Ar ierosinātajiem noteikumiem kreditoriem un ieguldītājiem, kuri vēlas aizdot citās dalībvalstīs, tiks palielināta tiesiskā noteiktība.

B. Risinājumi

Apsvērtie politikas risinājuma varianti (likumdošana un citādi pasākumi). Vēlamais variants (ja ir). Pamatojums.

Tika apsvēti šādi vispārīgi risinājuma varianti:

1. **variants:** pašreizējā stāvokļa saglabāšana (pamatscenārijs)
2. **variants:** pilnīgi saskaņota preventīvās pārstrukturēšanas procedūras un otrās iespējas regulējuma izveide

3. variants: alternatīva, fakultatīva ES pārstrukturēšanas un otrās iespējas regulējuma ieviešana 4. variants: saskaņota tiesiskā regulējuma minimuma izveide pārstrukturēšanas un uzņēmēju otrās iespējas jomā Lai sasniegtu minētos mērķus, ir paredzēti vairāki apakšvarianti, kas attiecas uz dažādām jomām. Šie materiāltiesiskā ziņā dažādie apakšvarianti aptver šādas jomas: i) agrīnas pārstrukturēšanas efektīvas izmantošanas iespējas, ii) apspriešanas iespēju uzlabošana, pieļaujot parādnieka “atelpu”, kas izpaužas kā izpildes panākšanas darbību apturēšana (moratorijs), iii) parādnieka komercdarbības turpināšanas atvieglošana pārstrukturēšanas laikā, iv) aizliegums nepiekrītošajiem mazākumkreditoriem un akcionāriem (dalībniekiem) apdraudēt pārstrukturēšanas centienus, vienlaikus aizsargājot savas intereses, v) pārstrukturēšanas plāna panākumu izredžu palielināšana, vi) pārstrukturēšanas, maksātnespējas un otrās iespējas procedūru iedarbīguma palielināšana un to ilguma mazināšana, vii) iespējas dzēst uzņēmēju saistības saprātīgā laikā (3 gados).
Atbalsts konkrētiem risinājuma variantiem Dalībvalstu vairākums atbalsta Komisijas mērķus uzlabot agrīnas pārstrukturēšanas un otrās iespējas regulējumu, tomēr tās uzstāj, lai saskaņošana notiktu principu līmenī, ņemot vērā sarežģītās saiknes ar citām tiesību nozarēm, piemēram, komercsabiedrību tiesībām. Ieinteresētās personas, komersantu organizācijas, arodpapvienības, finanšu iestādes, patērētāju organizācijas, arodbiedrības un akadēmiskās aprindas visumā atbalsta saskaņotu noteikumu minimumu attiecībā uz agrīnu pārstrukturēšanu un otro iespēju un atzinīgi vērtē ideju par efektīvu un izmaksu ziņā lietderīgu ES maksātnespējas regulējumu, ar ko būtu iespējams glābt pastāvētspējīgus uzņēmumus. Tie arī uzsver, ka ir jāparedz līdzsvarota pieeja, kas aizsargātu visu ieinteresēto personu intereses un novērstu neētiskas rīcības risku. Tomēr banku nozare un dažas citas ieinteresētās personas uzskata, ka šai iniciatīvai nebūtu jāattiecas uz patērētāju saistību dzēšanu. Eiropas Parlaments atbalsta dažu pārstrukturēšanas aspektu saskaņošanu un liek uzsvāru uz otrās iespējas nodrošināšanu visām fiziskām personām.
C. Vēlamā varianta sagaidāmā ietekme
Ieguvumi no vēlamā risinājuma varianta Līdz ar vēlamo risinājuma variantu pieaugtu izredzes palielināt tādas pārrobežu koncernu (uzņēmumu grupu) pārstrukturēšanas gadījumu skaitu, kuras izmaksas pašlaik liedz tās īstenošanu. Vairākās dalībvalstīs (BG, DK, SK, SI, HR, CY, EE, IE, LT, LU, NL, PL, RO) ietekme varētu būt nozīmīga. Tas dos iespēju ievērojami samazināt maksātnespējas dēļ zaudēto darbvietu skaitu (pašreizējās aplēses liecina, ka ik gadu to skaits sasniedz 1,7 miljonus). Efektīvas preventīvās procedūras dod iespēju paātrināt ienākumus nenesošu aizdevumu īpatsvara samazināšanu. Papildus ietekmei uz nozīmīgo negatīvo korelāciju starp uzņēmumu aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu un IKP pieaugumu (parādsaistību attiecības pret finanšu aktīviem samazinājums par 1 procentpunktu izraisa IKP pieauguma samazinājumu par apmēram 0,4 procentpunktiem) vēlamais risinājuma variants izraisītu naudas līdzekļu atgūšanas rādītāja palielinājumu, kas savukārt izraisītu aizņemšanās izmaksu samazinājumu (sagaidāmā naudas līdzekļu atgūšanas rādītāja palielinājums par 10 procentpunktiem tiek saistīts ar obligāciju ienesīguma starpības kritumu par 37 bāzespunktiem). Vēlamais risinājuma variants palielinās pašnodarbinātības līmeni, jo saistību dzēšanas laikposma saīsināšana palielina pašnodarbinātības līmeni tādās dalībvalstīs kā HU, IT, LT, MT, PT un RO, kur saistību dzēšanas laikposms pārsniedz 3 gadus. Līdz ar to varētu tikt radīti 3 miljoni jaunu darbvietu.
Ar vēlamo risinājuma variantu saistītās izmaksas Dažās dalībvalstīs būs jāievieš preventīva procedūra vai procedūra, kas dod iespēju panākt parādsaistību dzēšanu, vai būs jāpielāgo procedūras, kuras norādītas Maksātnespējas regulas A pielikumu. Varētu būt nepieciešams grozīt komercsabiedrību tiesības, lai īstenotu normas par attiecīgi akcionāru vai dalībnieku statusu pārstrukturēšanā.
Sagaidāmā ietekme uz uzņēmumiem, t. sk. MVU un mikrouzņēmumiem Vēlamais risinājuma variants samazinās MVU pārstrukturēšanas izmaksas, piemēram, izmantojot tādas pasākumus kā tiesu iesaistīšanās mazināšana, to gadījumu skaita mazināšana, kad ir nepieciešams iecelt pārstrukturēšanas jomā praktizējošos speciālistus, vai prasība, ka dalībvalstis izstrādā pārstrukturēšanas plāna paraugus. MVU lielākā mērā būs pieejami pārrobežu kredīti: efektīva pārstrukturēšanas procedūra dotu iespēju MVU atgūt lielāku naudas līdzekļu apjomu nekā parādnieka maksātnespējas gadījumā, jo parasti kreditoru naudas līdzekļu atgūšanas rādītāji ir labāki, ja maksātnespējas regulējums pieļauj pastāvētspējīgu uzņēmumu agrīnu un efektīvu pārstrukturēšanu un pastāvētspējīgu uzņēmumu ātru

likvidāciju. Labāki apstākļi darbības atsākšanai pēc nesekmīgas iepriekšējās darbības samazinās komercsabiedrību likvidācijas gadījumu skaitu un saistītu maksātnespējas gadījumu negatīvo ietekmi piegādes ķēdē. Tiks rosināta uzņēmējdarbība un inovācija.
Sagaidāmā nozīmīgā ietekme uz dalībvalstu budžetiem un valsts pārvaldi
Nav. Dalībvalstīs, kurās preventīvas procedūras vai procedūras, kas dod iespēju panākt saistību dzēšanu, tiek ieviestas pirmoreiz, varētu būt nepieciešams sniegt apmācības tiesu vai administratīvo iestāžu darbiniekiem un, iespējams, arī šajā jomā praktizējošajiem speciālistiem. Valstīs, kurās preventīvā procedūra tiks izmantota pirmoreiz, šāda apmācība būs saistīta ar vienreizējām izmaksām, kuru apmērs būs 950–1300 eiro par katru tiesnesi. Dalībvalstīm, kuras pašlaik neveic datu vākšanu, būs jāievieš attiecīgi datu vākšanas instrumenti, tomēr izmaksas, visticamāk, nebūs augstas, īpaši gadījumos, kad procedūras jau ir digitalizētas. Lielākajā daļā dalībvalstu e-pārvaldes iniciatīvu ietvaros jau notiek procedūru digitalizācija.
Cita sagaidāmā nozīmīgā ietekme
Nav.
D. Turpmākie pasākumi
Politikas pārskatīšanas termiņš
5 gadi pēc direktīvas piemērošanas sākuma.